

Sagen selv angaar, bemærker jeg, at det egentlig ikke er Lovforslaget i sin Almindelighed, der alt nu foreligger, men kun de Ændringer, der ere markerede i den af Udvalget afgivne Erklæring. Jeg giver Ordet til det ærede 8de kongevalgte Medlem, for at udtale sig om disse.

**Fischer:** Ærede Medlemmer ville vistnok have en Fornemmelse af, at jeg i alt Væsentligt er enig med den ærede Ordfører; han har været saa venlig tildels at støtte de Ændringsforslag, som jeg har stillet, men er kommen til et andet Resultat end jeg. En Betænkelse havde den ærede Ordfører imod mit Ændringsforslag, at Nattearbejde var vedtaget i Lovforslaget, hvoraf han mente maatte følge, at ogsaa Søndagsarbejde maatte vedtages. Jeg maa tilføje, at jeg ikke forstaar Sammenhængen derimellem, men jeg vil følge den ærede Ordførers Exempel og antage at det ligger mig for høit, og jeg skal derfor forlade dette Punkt. Det forekommer mig forresten, at den ærede Ordfører søgte sin bedste Trøst deri, at Lovforslaget ikke vilde blive overholdt; jeg har ikke kunnet søge nogen Trøst deri, og jeg mener, at naar man kommer til den Slutning med Hensyn til Lovforslaget, saa skulde man stemme imod det, thi saa er man ganske sikker paa, at det ikke bliver overholdt. Det har i flere Punkter været mig temmelig haardt at gaa ind paa de vedtagne Ændringer, og ærede Medlemmer, som erindre 2den Behandling — jeg var desoværrer ikke tilstede ved 3die Behandling — ville mindes, at jeg gjorde mit Bedste for at begrænse Lovens Omraade paa en saadan Maade, at jeg troede den kunde passe til Forholdene og blive temmelig udflydlig. Der er i det andet Thing gjort adskillige Forandringer, som ikke stemme overens med mit Dnske, og der er en Bestemmelse indsat, som jeg bestemt ikke kan gaa ind paa, fordi jeg anser den for ubetinget skadelig overfor de Personer, som den er bestemt til at gavne. Det er den Bestemmelse, at unge Mennesker, altsaa Personer mellem 14 og 18 Aar, ikke maa udføre noget Arbejde i en Fabrik paa Søn- og Helligdage. Det kan være disse unge Mennesker meget til Skade, at de ikke maa gjøre dette. Man har i det andet Thing været tilbøielig til at gaa denne Vej, fordi man har ment, at naar man undersøgte Sagen ret, vilde det vise sig, at det ofte var Nøden, som tvang de Unge til at arbejde om Søndagen; men det forekommer mig, at netop den Tanke, at det kan være Trang til det daglige Brød, som tvinger dem til at arbejde om Søndagen, maa gjøre det i allerhøieste Grad betænkeligt for Lovgivningsmagten at forbyde dette Arbejde; thi hvorfra vil man da skaffe dem det daglige Brød, naar man forbyder dem at arbejde? Jeg har i det Hele overordentlig stor Betænkelse ved, at Lovgivningsmagten forbyder nogen Mand, der kan og vil arbejde for sine og Sines

Jornødenheder, at gjøre det. Vor Helligdagsanordning er temmelig liberal i dette Stykke, og skulde der være Anledning til at foretage nogen Forandring i den, tror jeg, at disse Forandringer snarere maatte gaa i Retning af at løsne de bestaaende Baaend end i den Retning, man her er slaaet ind paa, at stramme dem. Den Grund, der fra den anden Side har været anført derfor, nemlig at det ønskes af alle Arbeidere, at et saadant Forbud kunde komme, er allerede behandlet af den ærede Ordfører. Han har paavist, at de Arbeidere, der føre Ordet for et Forbud mod, at unge Mennesker arbejde i Bærstebærerne, i Birkeligheden tale deres egen Sag og ikke Børnens. Thi de unge Menneskers Tilstedeværelse i Fabrikker skaber dem en Konkurrence, som de helst ville være fri for. Jeg vil ikke gaa ind paa det foreliggende Lovforslag i det Hele, naar den Bestemmelse skal blive staaende, som nu findes i § 5, at Forbudet mod Arbejde om Søndagen ogsaa skal gjælde unge Mennesker. Med Hensyn til Børnene har jeg givet efter i dette Punkt. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at man stundom taler om denne Sag, som om det ikke at forbyde unge Mennesker at arbejde om Søndagen, var ensbetydende med at ville, at de skulde arbejde. Men min Hensigt er kun, at denne Sag bliver staaende frit, som den staar nu, og ikke noget videre. — Jeg har endnu tilladt mig at stille Forslag til Lovens Titel, idet det forekommer mig at være noget uheldigt, at man foretager en Rettelser af en Bestaafenhed som den, man har foretaget i Titelen, og ikke foretager den i den anden Linie i Lovforslaget. Ordet „fabrikvois“ er saa vidt jeg veed, et nyt Ord, opfundet til Brug ved denne Leilighed. Ordet „fabrikmæssig“ have vi kjendt før, og skal der ske en Forandring, saa er det vel naturligt at forandre det nye Ord. Men hvis mit Ændringsforslag til § 5 ikke vedtages, er det ikke min Hensigt at ønske Ændringen til Titelen afstemt; thi dette Spørgsmaal er for ubetydeligt til af den Grund at sende Lovforslaget tilbage til det andet Thing.

**Ordføreren:** Jeg vil svare til det ærede kongevalgte Medlem (Fischer), at jeg ikke har søgt Trøst i, at Loven ikke vil blive overholdt; men jeg har søgt Trøst i, at Ministeren havde en Bevillingsmyndighed til at gjøre Undtagelser fra Loven, som jeg haabede, at Ministeren vilde benytte i en stor Maalestof. Men Ministeren er jo fuldstændig indenfor Loven, naar han benytter sin Ret til at gjøre Undtagelser, og derved sfer der ikke noget Brud paa Loven, derved indtræder der ikke en Mangel paa Overholdelse af Loven. Det forekommer mig, at de to Forslag om at forbyde unge Mennesker at arbejde om Natten og forbyde dem at arbejde om Søn- og Helligdage staa i naturlig Forbindelse med hinanden. Forbindelsen ligger deri, at man ved begge disse Forbud